

la humanitat

Fundador: **LUIS COMPANYS**

Setmanari portantveu d'ESQUERRA REPUBLICANA DE CATALUNYA

Director: Emili VIGO

Tiratge limitat a 3.000 exemplars

2.ª EPOCA — N.º 9 — PREU 3 Francs

Redacció, 10, rue de Verdun

Montpeller, 28 de Desembre del 1944

**Que en l'any 1945 ressoni
per les Places, Mercadals,
Carrers Majors i Rambles
catalanes, el crit triomfal de
VISCA CATALUNYA !**

ANY NOU

ANY nou, vida nova! Per a nosaltres, Catalans, difícilment la dita podria ésser més exacta que aquesta vegada. Tot el pesombre i tota la vergonya d'un llarg esclavatge estant enrunant-se. L'any que s'acaba és el darrer del predomini franquista. Si arreu d'Europa la barbàrie ha estat vençuda, com podrien subsistir els qui a casa nostra la imposaren gràcies als bàrbars que han fet honor a llurs mètodes i a llur ajuda? Avui, Franco trontolla; demà —un demà molt proper del 1945— Franco s'ensorrarrà. I en terres d'Ibèria els homes hauran recobrat allò que els fa dignes de portar aquest nom: i Catalunya, magnificada pel sofriment, seguirà endavant pel camí de la Llibertat.

Aquests mots d'avui són plens d'optimisme. Si contra tots els embats mai deixarem de creure en la victòria, forçosament la vibració i l'entusiasme han d'acompanyar-nos en l'hora actual. Com a Catalans, com a democràtes, com a homes lliures, sentim el pes del triomf i, sobretot, de tot el que estava en perill i de tot el que calia salvar-se. Precisament per això, no podríem pas caure en un optimisme beatífic i creure que, enderrocades les forces del totalitarisme, anem a viure la millor de les existències. El camí a fer és immens i la tasca serà feixuga.

Ara començarà una nova vida, dura, ingrata, plena de dificultats. Pensem un moment, en l'herència que deixa el franquisme. Un país desfet, saquejat a sang i foc, que vol recórrer; una guerra civil, perpetuada fins a l'exacerbació amb refinament i crueltat morbosos, a liquidar; una tasca de justícia—reparadora, serena, inexorable— a acomplir; un nou clima espiritual, car ells han desfet totes les realitzacions de més de cinquanta anys de cultura catalana a crear; una economia malmenada, envaïda per la forasteria i els pitjors costums, a encarrilar; grans masses socials depauperades per la fam i la misèria, mentre els bandolers feien figura d'afavorits, que tenen dret a la vida... Breu: damunt d'aquesta realitat, tràgicament punyent, barreja de misèria, d'odis i de persecució, hom sent que l'època del verbalisme ha passat i que els fets, en llur tràgica nuesa, exigiran dels homes un servei total, sense reserves.

No perquè la tasca sigui àrdua, hem de volguer eludir-la. Ara, més que mai serà l'hora dels forts, dels honestos, dels patriotes, dels que saben superar-se davant les dificultats, dels qui volen pagar les còstes el que cost. Digueu que cada hora porta el seu afany i cada afany la seva exigència. Aquesta que ara s'atansa i que ja tenim a tocar, ens porta l'afany de reconquerir Catalunya. L'exigència és de reconquerir-la totalment, íntegrament, tant l'ànima com el cos; sense deixar cap esletxa; sense cometre cap oïbit; sense que deixem d'aprofitar totes les lliçons del passat; sense que mai perdem de vista què, en terres d'Ibèria, Catalunya ha representat sempre el sentinella avançat de la civilització i de l'europeisme i que, avui menys que mai, res fóra possible vivint a espalltes d'Europa i del món...

Ja veieu, amics, la tasca que ens espera i si en caldrà de fe, d'entusiasme i de patriotisme per a portar-la a terme. Tot això haurà d'ésser obra de tots els catalans i, per representar els afany i els neguits d'una gran massa de l'opinió de la nostra terra, els homes de l'Esquerra tindran un paper importantíssim en aquesta obra de recobriment. D'aquí que avui la nostra veu s'alzequi plena d'esperança, però empli alhora el llenguatge clar i concret que exigeixen les realitats d'un futur ben proper. Nosaltres només fem política en un lloc: a Catalunya, car és a Catalunya que hem de resoldre els nostres problemes i no enlloc més. I avui que per als que hi viuen i per als que en són exiliats, el recobriment de Catalunya és tan proper, a la setlla d'aquest 1945 que veurà en tot el món el predomini de la Justícia i del Dret, LA HUMANITAT saluda en la persona del President Irla la continuïtat de les nostres institucions i demana als seus amics, tant els qui són a Catalunya com als que es troben escampats arreu del món, que, a la veu del President, estiguin prests al servei de la Pàtria per a la gran tasca que es prepara.

Almarge de les Assemblees

La CIUTAT i el CAMP

per Joan SAURET

Es pot dir que en gairebé totes les assemblees d'Esquerra celebrades a França s'ha aprovat una proposició relacionada amb els problemes socials i econòmics. Arreu es demana o bé que el Partit es pronunciï sobre els mateixos o què es nomenin ponències que revisin els nostres principis bàsics.

En un altre cas jo crec que no podem ara anar més enllà de preparar una tasca d'orientació puix que les definicions que alterin els nostres principis bàsics únicament són de la incumbència d'un Congrés del Partit el qual ha de celebrar-se en tota llibertat a Catalunya.

S'ha de tenir present, per altra part, que la política econòmica i social dels Estats es veurà enormement influenciada per uns principis internacionals els quals, ara, coven en una infinitat de Comissions constituïdes per les nacions aliades. Ben entès que, els Estats, tindran un gran marge de llibertat en l'adaptació i en l'ampliació de les bases mínimes

sobre les quals es pronunciaran aquelles Comissions. Això no obstant, l'Esquerra ha de procurar-se una documentació que li permeti salvar els perills d'una improvisació, tant pel que es refereix als problemes que són d'incumbència del Poder Central —puix que els nostres homes han d'intervenir-hi— com pels que afecten el Govern de la Generalitat. Subratllant, des d'ara l'aparió de "Quaderns" aquesta iniciativa privada de molts envergadura que realitzen uns amics de Perpinyà, tots ells especialitzats en matèries d'un marcat interès.

No, no hi ha res a dir, al contrari, de que molts militants es preocupin dels problemes econòmics i socials de la Catalunya democràtica. Tant de bó la cosa no quedés en un desig i poguessim tornar a casa amb uns "dossiers" ben plens de material legislatiu.

Es deia que cada diputat de la Dreta tenia a la seva disposició (segueix pàg. 2)

L'ACTUALITAT POLITICA

De Catalunya, ens diuen...

Encara que això pugui desplaure a certs organismes que pretenen agavellar qui sap les forces, i què a casa nostra són del tot inco-neguts, el nostre Partit sempre ha tingut per norma que allí on els fets polítics tenien una màxima importància era a Catalunya, car és a Catalunya on hem de viure i actuar. Les clienteles, més o menys interessades, fetes a l'estranger, ens interessaven ben poc. Res de més natural, doncs, que mantinguem un estret contacte amb els organismes dirigents de l'Esquerra a Catalunya i que, a través les informacions que regularment ens trameten, poguem estar al corrent de com evoluciona la vida política i social a la nostra terra. Segurs que han d'interessar els nostres llegidors, publiquem a continuació uns fragments dels darrers informes rebuts.

Activitat política

EXISTEIX una gran activitat política en tot el país. Tots els informes remarquen que l'Esquerra continua agavellant la màxima simpatia, la mateixa que obtingué en els millors temps dels seus Presidents Francesc Macià i Lluís Companys. Llur record és molt viu i el poble concentra a través del Martirologi de Lluís Companys tota la repugnància al règim franquista. La repressió contra la llengua, la literatura i els costums catalans ha produït una viva reacció en el país, tant, que ni els monàrquics acaballats pel Baró de Viver, ex-alcalde de Barcelona i puntal de la dictadura primoriverista a Catalunya, no es mostren febles en la seva enemi-stat contra Franco. La vacant que ha creat el nomenament de l'actual alcalde de Barcelona, Miquel Mateu, per a l'Ambaixada de París ha estat oferta al Baró de Viver, que a declarat a un dels nostres amics que prefereix la presó a l'alcaldia.

El poble desitja el retorn de la legalitat republicana i amb ella el restabliment de la Generalitat. Els catalans aspiren, per aquest retorn a la legalitat, a una època de justícia i de pau. Per això el país reclama una coalició democràtica a base de partits catalanistes, socialment avançats; disposada a clarificar l'ambient polític futur en una coincidència comprensiva.

Els incidents fronterers

ELS incidents fronterers han produït una penosa impressió i els Partits reclamen de llurs dirigents a França, que provin d'impedir semblants expedicions que han possibilitat una forta repressió. "Aquests incidents han fet molt mal a la causa republicana i si no els podeu impedir, almenys feu pública la vostra repulsa" diu un dels nostres corresponents a Barcelona, el qual per a demostrar-ne la inutilitat afegeix: "Franco ha situat a Figueres una Divisió, una altra a Ripoll, a Vic, a Organyà, a Lleida, a Tremp i batallons a totes les poblacions frontereres. Dues banderes del "Tercio" a Sort i una Divisió de moros a Barbastro. D'un cap a l'altre dels Pirineus hi ha 21 Divisions escalonades en una profunditat de 100 quilòmetres".

Fam, repressió, misèria...

UN altre corresponent ens comunica:

"La misèria que regna en el país és angiosa. Les immoralitats son escruïdores i corrents en totes les administracions. Les barbaritats verbals dels falangis-

tes notoris eis acèditen d'analfabets i d'irresponsables. S'ha de consignar la vergonya dels Sindicats verticals, la cotització dels quals és forçosa. S'ha començat un grottesc simulacre d'eleccions sindicals

Quant a la repressió, es podria escriure un llibre relatant casos verídics, veritablement esgarri-fosos. Us podria facilitar tota la informació necessària amb totes les dades: gent que ha estat afusellada acusada d'haver assassinat persones que després han tornat de l'estranger; altres que han estat indultats quan ja estaven afusellats i altres que han mort dels mals tractes rebuts. N'hi ha centenars que han passat un any, un any i mig, condemnats a mort esperant cada nit que els anessin a cercar, per ésser finalment executats".

La misèria és afrosa. Els militants dels partits catalanistes i liberals es troben avui arruïnats desposseïts. Els treballadors manquen de recursos per a cobrir les més apremiantes necessitats. El cost de la vida ha augmentat un 400 per 100. Un senzill vestit val 500 ptes.; una camisa 42; una dotzena d'ous, 18; un quilo de carn, 25. Tots aquests preus oficials. Vegeu ara els salaris amb els quals han de fer front a aquells preus: dependents de comerç i d'oficina: 800 a 600 pessetes mensuals; obrers qualificats: 150 ptes. setmanals; manobres i peons de 90 a 100 ptes...

Reaccions a la intervü de Franco.

UN altre dels nostres corresponents ens comunica les im-

pressions i reaccions que produeixen les declaracions del General Franco a la «United Press».

«La intervü ha caigut com una bomba produint sorpresa i desconcert. En les esferes oficials es descomplaça que Franco intentaria situar-se una mica bé de cara als aliats però ningú creia que anés tan lluny, fins a negar els lligams amb l'Eix i que qualifiqués d'incidents sense importància la presència en el front de la «División Azul». Però on el malestar és més evident és en els medis falangistes i on manifesten clarament llur disgust. Hi ha catèdràtics del règim que no s'amaguen de qualificar Franco de traïdor.

Podem establir sense cap mena de dubte, les següents conclusions:

1a.—Les manifestacions de Franco no han estat imprevistes i són fruit de molts dies de reflexió, resultat de llargues deliberacions en les quals han intervingut els caps militars i els consellers polítics de Franco que són: Lequerica, Aunós, Bilbao, Goicoechea i Nicolás Franco.

2a.—No trigarem gaire a veure importants canvis polítics. Sembla que Franco dimitirà la Jefatura de Falange la qual designarà un triumvirat: Arzeze, Primo i Correa.

Podria molt ben ésser que mentre a les altes esferes s'iniciés un període de moderació, per contra Falange en començés un de dura repressió a causa de la por que regna en els seus rengles».

Pau Casals, ambaixador de l'art i de Catalunya

Pau Casals no volgué donar cap concert al llarg de l'ocupació alemanya. Una vegada més el Mestre oferia un magnífic exemple de dignitat. Pau Casals restava a Prades treballant, estudiant, esperant l'hora en què l'Art pogués desenvolupar-se en un clima de llibertat. Aquesta hora ha vingut i el Mestre ha reprès contacte amb els grans públics.

Montauban, Montpeller, Perpinyà han tingut el rar privilegi d'aclamar Pau Casals.

Arreu la bandera barrada ha presidit els recitals del Mestre. Al nom del nostre més gran artista, França ha sagut associar-hi, en un gest magnífic, el de la nostra terra. I una vegada més, Pau Casals ha estat el gran ambaixador de l'art i de Catalunya.

No parlem del regal suprem que constitueix un recital de P. Casals, ni de tot el què pot inspirar el seu art. No parlem de l'emoció que s'empara dels grans públics, ni d'aquest silenci impressionant, ni d'aquests esclats d'entusiasme que susciten les seves interpretacions. Això, com sempre, s'ha produït al llarg d'aquests tres recitals. Però aquesta vegada s'hi ajuntava quelcom que els feia doblement emocionants: la presa de l'art en un clima de llibertat. Hom hauria dit que amb aquests tres concerts, el gran artista que havia romàs silenciós durant l'esclavatge totalitari, consagrava la llibertat de la Música. I per a nosaltres, catalans, s'hi afegia l'orgull de veure presidir aquestes tres grans manifestacions per la nostra ensenya i, sobretot, pel més gran dels nostres artistes.

A Montpeller, Pau Casals dedicava el seu concert a la Universi-

tat per l'acollida què ha sagut dispensar als estudiants catalans. Autoritats, professors, estudiants i catalans aclamaren llargament, incansablement, el Mestre. L'ambient fou magnífic, fervorosament entusiasta, d'una emoció intensa que arribà al roig viu quan, cridat per tercera vegada per les aclamacions de l'assistència, les notes de «El Cant dels ocells» provocaren una darrera i inacabable ovació.

L'endemà fou rebut pel professorat en plé a la Facultat de Medicina.

A la tarda, foren els estudiants que el reberen en llur local social, plé de gom a gom. Avui, més que mai, ens cal una joventut que sapiga ésser, a la vegada, justa, progressiva i moderada, digna Pau Casals als estudiants francesos.

Després tots els catalans de Montpeller reunits al Casal Català acolliren amb una ovació entusiasta la presència del Mestre. Als mots de benvinguda que li adreçava el seu President Joan Mora, l'il·lustre violoncellista respongué amb un magnífic parlament. Tots estimem la nostra terra —afirmà— i tots la volem lliure i gran. Per a què això esdevingué una realitat, el Mestre advoca, en paraules emocionants, per la unió sincera de tots els catalans. Les notes solemniais del nostre himne nacional clogueren aquesta bella manifestació.

Finalment, un nombrós grup de catalans li oferí un sopar. Emili Vigo, Andreu Calret, Humbert Torres, Joan Alavedra, i el professor Joan Amade pronunciaren sentits parlaments als quals respongué, emocionadíssim, Pau Casals.

L'esdevenidor del sindicalisme

per Victor M. TORRES

El Sindicalisme, per oposició al marxisme, és un producte espontani de la classe obrera. Més que una teoria, és una forma d'associació destinada a assegurar la defensa i l'assistència mútua dels treballadors. És un moviment i no un sistema, i si haviem de donar-li un parentiu en el camp de l'especulació, hauriem d'adreçar-nos al pragmatisme. Es potser per això que s'ha volgut establir un paral·lelisme entre el bergsonisme, filosofia antiintel·lectualista per excel·lència, i el sindicalisme orientat envers l'acció, la vida i la realitat econòmica.

El moviment sindical és una creació del dinové; el desenvolupament del maquinisme i la concentració industrial progressiva han fet sorgir arreu del món aquestes organitzacions que anomenem sindicats, la missió dels quals ha estat primitivament de coordinar els mitjans de defensa contra els abusos del capitalisme. La història del moviment obrer és prou coneguda per a que sigui necessari recordar-la; diguem únicament que, avui, el fet sindical és una vigorosa realitat i que tots aquells que s'interessen pels problemes de l'hora present han de concedir-li una preferent atenció.

Els diversos règims polítics ho han entès així i tots ells s'han definit més o menys clarament res-

pecte a la qüestió que ens ocupa. Esquemàticament, podem reduir a tres les actituds possibles.

Els Estats totalitaris, que consideren el factor home únicament com un mitjà, es proposen finalitats super-individuals. En tals condicions, la sindicació única i pràcticament obligatòria és de rigor. Per a coordinar l'activitat dels diversos sindicats sotmesos al control polític de l'Estat, s'estableixen federacions territorials i organismes corporatius que depenen, en definitiva, del Ministeri corresponent, encarregat de centralitzar i de dirigir autàcticament l'activitat d'aquests organismes. La Carta del Treball italiana, el Front del Treball alemany i els sindicats verticals espanyols són els exemples més típics que ens ofereix el nostre continent.

Creiem que és inútil de fer-ne una crítica. Si la força de la raó no fos suficient per a condemnar aqueixa concepció, la raó de la força ho fa d'una manera conclouent, que no deixarà lloc a dubtes.

Podríem oposar a aquesta pseudo-solució una altra actitud que podríem qualificar de sindicalista pura. Així com els règims totalitaris consideren l'Estat com una su-

(segueix pàg. 2).

El meu Francesc MACIÀ

Conferència d'A. ROVIRA I VIRGILI

El dia de Nadal, al Casal Català de Montpeller, el Sr. Rovira i Virgili, President del Parlament de Catalunya, va evocar en una brillant conferència la gran figura del President Macià. Des de l'assalt al «Cucut» la vida de Macià va lligada a totes les vicissituds de la política catalana. El conferenciant ens parlà del Macià diputat de la Solidaritat, del Macià del 1917, quan se separà definitivament dels polítics de la Lliga, del Macià fundador d'Estat Català, que en el seu pensament devia constituir l'exèrcit d'alliberació de Catalunya. A la política de Catalunya endins, Macià oposa la necessitat urgent de conquerir el Govern per a poder realitzar l'obra de catalanització i, consegüent amb aquest criteri, quan vingué la dictadura primoriverista preparà des de l'exterior l'acte simbòlic de Prats de Molló.

Per petites que en fossin les possibilitats pràctiques, el seu gest tenia la més gran transcendència perquè era la primera vegada des del 1714, que uns centenars de patriotes prenen les armes per a lluitar per Catalunya.

En fi, a la caiguda de Primo de Rivera, Macià retorna a Catalunya, fundà el nostre Partit, obté la gran victòria electoral del 12 d'abril i proclama la República Catalana. Macià que no havia intervingut en el pacte de Sant Sebastià, en rectificà la gran falla de no haver previst el règim de Catalunya fins al moment en què les Consituents aproversin l'autonomia. Rovira i Virgili ens fa reviure aleshores els moments dramàtics del

18 d'abril quan els representants de la República Catalana i els ministres vinguts de Madrid negociaven la solució pacífica al conflicte, i ens explica com, la transacció esdevinent difícil, ell suggerí la fórmula del restabliment de la Generalitat que consagrava la unitat del Principat i que feia possible, per part del Govern Central, la delegació provisional de funcions fins a l'aprovació de l'Estatut.

El Macià d'aleshores és desseguida el President de Catalunya i no l'home d'un Partit. La lluita electoral havia estat violenta però ho oblidà l'endemà mateix i no vacil·la a utilitzar—aleshores i en el successiu—totes les bones voluntats, fossin allà on fossin, al servei de la Pàtria.

Aquest període de la vida de Macià que va del 1931 fins a la seva mort és el més gran de tots. Macià hi demostrà qualitats excepcionals de governant. Sense cap intransigència, irreduïble en la doctrina però realista en l'acció pràctica, sabé evitar els trencacolls que es presentàren durant la discussió de l'Estatut quan un 6 d'octubre «avant la lettre» semblava imminent. Ni un moment però la seva dignitat patriòtica s'allellí i, com digné ell mateix, del Palau de la Generalitat n'admetia que el traguessin a trets però no a puntades de peu.

Rovira i Virgili acabà la seva brillant dissertació afirmant que ara que la tràgica carnavaleda franquista toca la seva fi, cal que tots els catalans sapiguem inspirar-nos del gran exemple de Macià i que les tres grans corrents catalanisme, republicanisme, obrerisme—que caracteritzen la nostra terra sapiguem ajuntar-se al servei de la Pàtria i de la Llibertat.

Uns grans aplaudiments coronaren l'interessant confer